

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 34. (94.) ÉVF. • 2. SZÁM • 2024. FEBRUÁR • ÁRA: 4 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Értékes kapcsolataink

• Mindannyian féltett kincsként gondolunk egészségünkre, különösen akkor, ha már megtapasztaltuk, milyen az, ha betegség vesz erőt rajtunk. Ugyanígy elborít a félelem, ha arra gondolunk, hogy elveszíthetjük szeretteinket, azokat az embereket, akikkel felhőtlen az együtt töltött idő, akiktől tanulunk, akik mellett jobb emberekké válunk. Az ilyen kapcsolataink is féltett kincseink.

Hogyan érzünk, amikor megbetegszünk? Mit élünk át, amikor elveszítünk valakit, akitől éle-

tünk eleddig csak gazdagodott? A hívő tudja, hogy a betegség nem ellensége, általa még jobban értékeli testének-lelkének egészségét, és ha a véggel kell szembenéznie a betegségében, akkor megbékélve készül Teremtője elé. A hitében erős ember Istenbe kapaszkodik, ha kapcsolatai megromlanak, és először magában, nem a másokban keresi a hibát. És hálát ad Teremtőjének mindazokért a kapcsolataiért, amelyek életét gazdagabbá tették, imájába foglalja szerettei nevét.

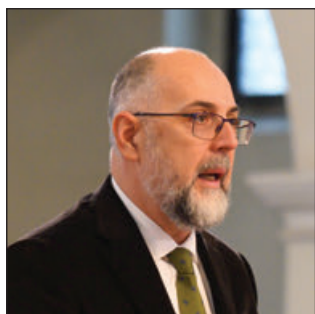
A tartalomból:

<i>Egészséges kapcsolataink</i>	4
<i>Kapcsolataink egészségéről</i>	5
<i>Vallásszabadság napja Kolozsváron</i>	7
<i>Ünnepi beszéd a vallásszabadság napján</i>	8
<i>Dr. Szolga Ferenc</i>	11

a L a p t é m a
Ima kapcsolatainkért

„Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást...!” (Jn 13,34a)

JANUÁR TIZENHARMADIKÁ

Cikünk a 7. oldalon.

LÉLEKKENYÉR

Tükörkép

JAKAB EMESE

Az idei év ökumenikus imanyolcadának központi gondolata a Lk 10,27: „Szeresd az Urat, a te Istenedet... és felebarátodat, mint magadat.” Ebben a bibliai versben a felszólítás a szeretet parancsolatát fogalmazza meg: szeretni Istent, felebarátunkat, önmagunkat.

A vallásos, hívő ember Istenbe helyezi bizodalalmát, és tudja, hogy van egy lépteinket vezető fensőbb hatalom, amely mindenkoron velünk van, és megsegít. Igyekszünk hálát adni neki, és megköszönni mindazt, amivel megajándékoz bennünket, hiszen gondviselésével segít, és mindenkor vigyáz ránk. Az Isten szeretete már kisgyermekkorunktól bennünk van, ezt tanítják nekünk a felnőttek, lelkészek, és a legtöbb esetben kialakul, ahogyan növekedünk.

Isten embertársakat adott mellénk, akiket Jézus felebarátainknak nevez. Vajon a felebaráti szeretet hogyan valósul meg az életünkben? Ha őszinték vagyunk önmagunkkal, akkor nagy valószínűséggel igaz sokunkra: azokat szeretjük, akik szimpatikusak nekünk, akikkel hasonlatos az értékrendünk, a céljaink vagy akár az érdekeink. De mi a helyzet azokkal, akik nem szimpatikusak számunkra? Azok közöttük számunkra, vagy éppen gyűlöljük őket?

Emberi gyarlóságunk egyik alapköve az, hogy ítélkezünk. Megítéljük felebarátainkat: ez a férfi ilyen, ez nő olyan. Sokszor irigységből, vagy nemtetszésből. Keressük más szemében a szálkát, míg a sajátunkban nem látjuk a gerendát. Ez tudattalanul is bennünk van. Gondoljunk csak arra, amikor valakivel életünkben először találkozunk. Egyből átfut bennünk egy-egy gondolat az adott személyről, és máris beskatulyázzuk őt, egy képet alkotunk róla, ami nem engedi, hogy megismerés által jussunk közelebb ahhoz, aki ő valójában. A kulcsszó itt a megismerés.

„Szeresd felebarátodat, mint magadat!” – olvashatjuk a bibliai vers második felében. Önmagunkat vajon szeretjük? Ismerjük? „Ahogyan a víz tükrözi az arcot, úgy tükröződik a szívben az ember.” Reggelenként munkába, iskolába indulás előtt belenézünk a tükörbe. Megvizsgáljuk arcunkat, kinézetünket. Aztán rohanunk is tovább, s néha-néha, ha időnk engedi, napközbe is belenézünk a tükörbe. A külső arcunkkal tisztában vagyunk, számoljuk ősz hajszálainkat, ráncainkat, de vajon, a belső arcunkra is annyi hangsúlyt fektetünk? Tartunk önvizsgálatot, netán törekszünk önmagunkat megismerni?

Mondhatjuk, hogy már a csapon is az önismereti tréningeket hirdető reklámok sokasága folyik napja-

inkban, sokat beszélünk róla, hogy milyen fontos az önismeret – de teszünk is ezért? Vagy azt hisszük, hogy igenis ismerjük magunkat, ismerjük szívünket, a pozitív és negatív tulajdonságainkat?

Neked mi lakik a szívedben? Szereted önmagad? Képes vagy rá, hogy elfogadd magadat úgy, ahogy vagy? Törekszel a változásra, hogy még jobb gyermeke legyél a Gondviselőnek?

„Ahogyan a víz tükrözi az arcot, úgy tükröződik a szívben az ember.” (Péld 27,19)

A hétköznapi mókuskerekében igencsak kevés időnk van önmagunkra. Eláraszt teendők sokasága, amely folyamatosan csak gyűlik. Aztán terveket szövünk, hitegetjük magunkat, hogy majd, amikor ezeket a feladatokat is elvégeztük, figyelünk önmagunkra, figyelünk a lelkünkre. Esténként beesünk az ágyba, és egyből álomba szenderülünk. Versenyt futunk az idővel, minden fontosabb legtöbbször, mint önmagunk.

Itt az idő, hogy megálljunk. Itt az ideje, hogy több hangsúlyt fektessünk a bennünk lakozó énrre, és megismerjük önmagunkat, érzéseinket, érzelmeinket, pozitív és negatív tulajdonságainkat. Úgy gondolom, hogy csak akkor szerethetjük felebarátainkat igazán, ha előbb önmagunkat szeretjük, ha eljutunk arra a felismerésre, hogy minden, ami az embertársainkkal való kapcsolatunkat jellemzi, tőlünk, belőlünk ered. Olyan a sorsunk, cselekedeteink, amilyenek a gondolataink, és mindezek legbelül alakulnak ki. Úgy lehet szeretetteljes a felebarátainkkal való kapcsolatunk, ha először is önmagunkkal szeretetteljes kapcsolatban vagyunk. Ehhez szükséges a folyamatos önvizsgálat, hogy mi az, amit jól tettünk, és mi az, ami hiba volt, milyen érzések és érzelmek fogalmazódnak meg bennünk nap mint nap, és mi az, amit elnyomtunk, és tudomást se akartunk róla venni. Amikor pedig elérkezünk ahhoz az állomáshoz, mikor összhangba kerülnek gondolataink és cselekedeteink racionális, illetve lelki síkon is, akkor tanultuk meg a boldogulás titkát, hogy beteljesítsük a jézusi parancsolatot: „Szeresd az Urat, a te Istenedet... és felebarátodat, mint magadat.”

Kívánom, hogy ez az esztendő szeretetteljes legyen Isten, felebarátaink és önmagunk iránt is.

LÉLEKTÉRKÉP

Egészséges kapcsolataink

SIMÓ MELINDA

Frissen végzett pszichológusként találtam rá Mérei Ferenc professzor könyvére, a *Közösségek rejtett hálózatára*. Talán ekkor kezdett el körvonalazódni bennem az egyik fontos érdeklődési témám: a közösség és annak működése.

Édesapám lassan hét évtizede szenvedélyes galambász, és így gyerekkorom óta állandó madárközelségben vagyok. Akkor is, most is ámulatba ejt, ahogyan ezek a madarak megélik a közösséget, szerintem szavakkal alig leírható, ahogyan a másodperc törtrésze alatt egységesen reagálnak a veszélyre. Amikor egy tömbként, mégsem káoszban, mintha karmester vezénylete alatt, pontosan egy ütemre szállnak a magasban, olyankor ragadozó van a közelben.

Méhész ismerőseim történeteiből kiderül, hogy ősi törvények tartják egyben a rajokat, és a szabályok betartásával maradnak meg a méhek is. Mostanában olvastam Elif Shafak *Az eltűnt fák szigete* című regényét, amelyben a török származású, Angliában élő író nő mély érzékenységgel mesél a természet bölcsességéről, megmutatja, hogyan működik az ökoszisztéma önvédelmi mechanizmusa, hogy milyen hálózatot alkotnak, és mennyi tudás van a minket körülvevő növényzetben.

Mi a helyzet velünk, emberekkel?

Fejlettségünk korábbi szakaszaiban nagyobb biztonságot jelentett a közösséghez való tartozás, mint most. A technika legújabb vívmányai segítségével egyre egyénibb megoldások születnek, ma már egyedül maradni nem jelenti az elpusztulás fenyegetését. Mégis a kiközösítés ősi félelmeket mozgósít, és ez lehet bennünk olyan erős, hogy megteszünk etikátlan dolgokat.

Ma már a közösséghez való tartozásunk nem kellene hogy félelemvezérelt legyen, hanem szabadon dönthetünk arról, hogy kikkel és miként alkotunk egy közösséget.

Régen, amikor a járműhiány beszűkítette a mobilitást, egyértelmű volt, hogy azok közül választunk magunknak társakat, akiket elérünk. Ez most is így van, de ma már a technikai fejlődés lehetővé teszi, hogy elérjünk bárkihez, lakjon az akármilyen messze tőlünk.

Hogyan élünk ezekkel az új lehetőségekkel? Kikkel és miként alakítunk ki közösségeket? Mit teszünk, hogy ezek a közösségek minket erősítsenek?

Közösségekben lenni azt jelenti, hogy kapcsolódunk. Időnként érdemes elkészíteni a kapcsolataink leltárát. Ehhez kiváló eszköz a Jacob Levy Moreno által kifejlesztett szociális atom.

Morenót a pszichodráma atyjaként tiszteljük, érdeklődésének középpontjában a csoportdinamika és az emberi kapcsolatok vizsgálata állt. A szociális atom egy olyan ábrázolási lehetőség, amelynek középpontjában az egyén áll, és az ő kapcsolatainak rendszere.

Kikkel vagyok kapcsolatban? Közülük kik azok, akik fontosak? Milyen a lélektani távolság köztünk?

A lélek tere nem követi a linearitást, a halál sem azt jelenti ezeken a területeken, hogy megszűnik a kapcsolat. Gondoljunk bele, van az úgy, hogy valakivel naponta több órát töltünk, mert szomszéd vagy munkatárs, és mégsem alakul ki köztünk mély kapcsolódás. Ám fontos lehet számomra valaki, akivel fizikálisan alig érintkezem.

Tehát nemcsak a jelenlegi viszonyok számítanak, hanem mindazok, amelyek fontos, meghatározó szerepet játszottak a szociális atomot elkészítő életében.

Én a szociális atom kirakásához néha köveket veszek igénybe, de leginkább azt szeretem, amikor erre több időt szán a kliensem, és szimbólumokkal ábrázolja azokat, akikkel a kapcsolata jelentős.

Nagyon beszédes tud lenni az elénk táruló alkotás.

A Biblia történeteiben jártas embereknek talán segít a következő történet. Jákób szociális atomján szerintem mindkét felesége, Ráhel is és Lea is helyett kapna. A szociális atomban elsőbbséget kap az érzelmi távolság, így Ráhel szimbóluma közelebb kerülne a Jákóbéhoz, mint a Leáé.

A szociális atom tehát jó módszer a kapcsolataink mélyebb megértésére. Néha pusztán a megjelenítés is elég ahhoz, hogy a javítás irányát észre vegyünk. Amennyiben ez nem megy egyből, azt ajánlom, hogy egy kapcsolatot a következő kérdések mentén vizsgáljunk meg: egészséges-e ez a kapcsolat? Egyenlő mértékben adok és kapok benne?

Érdemes elemeznünk kapcsolati történetünket is. Földi pályafutásunk kezdetén egy családba érkezünk, ahol az életnek van egy rendje: szüleink, nagyszüleink, rokonaik gondolkodásmódja, értékrendje, vallása jelenti számunkra az elindulási alapot.

Egyértelmű, hogy testünk fejlődési szükségleteire civilizált társadalmunk egyre jobban odafigyel. Lelkünk fejlődésének is vannak alapszükségletei. Az öt alapszükséglet a következő: biztonságos kötődés-kapcsolat, autonómia, kompetencia és énazonosság érzése, a jogos igények és érzések kifejezésének szabadsága, spontaneitás és játék, és végül reális keretek és önkontroll.

A szakirodalom sémának nevezi az alapvető hiedelmeinket önmagunkról, a világ működéséről, kapcsolatainkról. A sémákról mély meggyőződésünk, hogy igazak, ám ezek nem a valóság leképződései, hanem meghatározó gyermekkori hiedelmek alapján kialakult hiedelmek.

Beszélünk pozitív és negatív sémákról: előbbiek segítenek, míg a maladaptív néven is ismertek gátló hatásúak, önsorsrontóak. Kapcsolataink alakulásában is szerepük van: befolyásolják a párválasztást, a barátaink kiválasztását és a kommunikációnkat is.

Maladaptív sémák jelenlétére gyanakodhatunk, amikor tartós, visszatérő, ismétlődő kapcsolati nehézségeink vannak. Akik szeretnék a sémák működését jobban érteni, azoknak ajánlom a Friderikusz-podcast Vágyi Petrával felvett adását.

Néha az Istenhez kötődő kapcsolatunkban is vannak téves hiedelmek. Munkám során gyakran találkozom olyan esetekkel, amelyekben büntudatosan, szégyenkezve vallják be az emberek, hogy pereltek Istennel.

Egy jó viszony elbír egy kis perlekedést, és én hiszek abban, hogy azok a konfliktusok, amelyeket feloldani szeretnének, építik a kapcsolatokat. Amikor egy kapcsolatnak a része a perlekedés, és nem a vitatkozás maga a kapcsolat, akkor van fejlődési út.

Kapcsolati leltárunk elkészítése után érdemes jobbra tenni az akadozó viszonyainkat, ehhez indulásként tegyük fel önmagunknak a kérdést: mi változna meg az életünkben, ha csupa jól működő kapcsolattal lennénk körülvéve?

Akarjuk? Készen állunk rá?

HITFORRÁS

Kapcsolataink egészségéről

A mikor arra gondolunk, hogy hány meg hány kapcsolatunk van a körülöttünk élő emberekkel, igazán hálásak lehetünk a jó Istennek, hiszen igencsak hosszú a lista mindazok neveivel, akikkel az élet bennünket szorosabban vagy lazábban összeköt. Mindenkiel egyedi a viszonyunk. Vannak pillanatok, amelyekben csak ketten osztozunk, találkozások, élmények, emlékek, belsős tréfák, amelyeket csak mi értünk. Voltak véletlennek hitt találkozások, amelyek életre szóló kapcsolatokat szültek. Néha megszakadtak testvéri vagy vér kötötte kapcsolatok... Barátságaink néha nem állták ki az idő vagy a hűség próbáját. Máskor közbeszólt az önzés. Olyan is akadt, hogy egyszerűen csak megszűnt valakivel az összeköttetésünk. Közös élethelyzeteink, érdekeink, életre szűnk megszűnt vagy megváltozott, és valami nagy szűrő néhány kapcsolatot átengedett az enyészetnek, mások pedig fennakadtak a hálón, és a mai napig élők. Élők, és többé-kevésbé egészségesek.

Természetünknel fogva társas lények vagyunk, ezért nem csupán arra van szükség, hogy tessék-lásék kapcsolataink legyenek az életünk különböző területein, hanem arra, hogy építő, kiegyensúlyozott, nyílt, őszinte és szeretettel teljes összetartozásaink legyenek, amelyekben föl vállalhatjuk önmagunkat, nem kell színészkedni, lehet nevetni, de szabad szomorúnak is lenni; biztonságban és megtisztelve érezzük magunkat, és mi magunk is folyamatos érdeklődéssel, elfogadással, ragaszkodással és odaadással

ERDŐ IMOLA

vagyunk a másik fél iránt. Társas támogatás, egymásban való bizalom és hit, összetartozás, mégis az egyéniségünk megőrzése, minőségi közös idő. Családban, barátok közt, munkahelyen egyaránt erre van szükségünk. Ennek fényében pedig mennyivel inkább erre

„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.” (Zsid 11,1)

van szükségünk a legközelebbi, legmeghittebb legelemben kapcsolatunkban, a Gondviselővel való összetartozásunkban! Emberek közt még fel-felmerül a kérdés, hogy vajon valóban összetartozunk-e (vagy csak valamiért erőltetjük a dolgokat), de Istennel ez soha nem tevődik fel. Pedig ő egyben a legközelebbi és legtávolabbi kapcsolatunk. Nála senkivel nincsenek meghittebb és jobb pillanataink, és ezekkel egy időben vele folytatjuk le a legnagyobb vitáinkat, döntő meccseinket vele vívjuk, ő a legnagyobb kritikuskunk – ha valóban őszinték vagyunk, be kell valljuk, hogy néha még idegesít is, hogy túl sokat lát és tud – s mégis... mindig hozzá menekülünk. Pedig valójában mi is a kapcsolatunk alapja? Hit. Sem több, sem kevesebb. Hit, amelyről a Zsidókhoz írt levél 11. fejezetének 1. verse ezt írja: „A hit pedig a remélt dolgokban való bi-

zalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.” Ajándék a Mindenható részéről, amellyel bízni tudunk abban, hogy létezik ennek az életnek olyan része és természete, amely tényleg jó és tiszta, és nemcsak mázas ámítás. Tényleg őszinte. Tényleg megértő és elfogadó. Igazán szerető. Nincs benne semmi szenny vagy árny, szemrehányás vagy gonoszság. Játszmák nélküli és szélsőségesen egyszerű.

Szeress vagy ne szeress, de légy egyértelmű. Sem Isten magatartásában, sem Jézus tanításában, sem az emberi életben nincs helye olyan megnyilvánulásoknak, hogy „szeretet helyett értékelek és nagyra tartok, elfogadok s talán valamilyen értelemben mintha mintha már-már szeretnék, de azt a csepp szeretetet is millió feltételhez kötöm”. Ez az út nem vezet boldogságra. Ez olyan, mint a hintaszék, állandóan mozgásban tart, de soha nem visz sehová.

Az Istennel való kapcsolatunk a legszemélyesebb kötődésünk, és ennek egészsége nem Isten milyenségétől függ – hiszen őt jónak és szeretettel teljesnek ismerjük –, hanem tőlünk. A kommunikáció, amely oly fontos szerepet tölt be minden helyzetünkben, rajtunk múlik. Isten nyelve a szereteten alapuló gondviselés. A szó és a hallgatás a miénk. És nehéz úgy beszélni hozzánk, ha nem szólunk, ha nem válaszolunk. Nehéz úgy vezetni, ha nem reagálunk. Nehéz egy életre szóló kapcsolatot élőnek és egésznek tartani meg, ha nem vagyunk kezdeményezők, nyitottak, partnerek – amilyeneknek teremtettünk.

Az Örökkévalóval meglévő kapcsolatunk a természetfölöttivel köt össze bennünket, a megfoghatatlannal, a teljességében megtapasztalhatatlannal, mégis, az ő szeretetét megérezni a legélőbb és legéletszerűbb tapasztalat, amelyben részünk lehet. Beleborzong az ember, amikor megérzi Isten jóindulatát; azt, hogy segítsége, jóakarata mindent a helyére tesz, megoldást hoz, vigaszt ad, szerethetővé teszi az életet, és megadja a létbiztonság élményét, amelyet senki és semmi más nem tud (bármennyire is jó a minket szeretők emberi szándéka és akarata).

Hogy ez élő és egész legyen, ahhoz a legmélyebb szeretettel és bizalommal kell keresnünk őt. A családtagjainkat átöleljük, a barátainkat felhívjuk, Istent pedig keresnünk kell. Beszélünk vele, és meghallgatunk. Kávénunk a hajnali fényben. Kiáltanunk hozzá a hegytetőkről. Énekelni neki. Várni, nagy örömmel fogadni és soha nem engedni el. Úgy ragaszkodni hozzá, mintha a mai lenne az utolsó nap, amelyen velünk lehet. Akarni és szeretni teljes szívvel és lélekkel, erővel és elmével, hogy az életünk része legyen. Nem vesztegetni az időt, nem halogatni. Részünként tekinteni rá, és részeként tekinteni önmagunkra. A kapcsolatunk egészségét az adja, hogy nincs benne rész vagy rés vagy rég... csak most és teljes és egész.

Mindenki által jól ismert érzést és állapotot próbál megfogalmazni ez a néhány sor... sok újat nem ad... de emlékeztet, mert az élet halála a felejtés... és életté a lét csak Istennel nemesül!

EGYHÁZUNK HÍREI

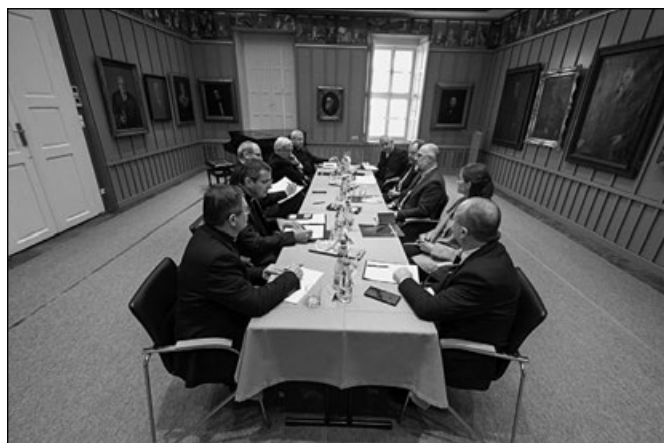
• **2023. december 20-án Novák Katalin magyarországi köztársasági elnök a Sándor-palotában adventi ebéden látta vendégül az utódállamokbeli magyar egyházak főpásztorait**, köztük Kovács István püspököt is.

• **2024. január 1-én újévi fogadásra került sor a Vallásszabadság Házában**, amelyen Kovács István püspök köszöntötte a kolozsvári gyülekezetek résztvevő tagjait és más meghívottakat.

• **Január 16-án Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában a Székelyföldi Magyar Újságírók Egyesülete mutatta be frissen megjelent, Kárpátországi szolgálat című könyvét.** A könyvbemutatón jelen volt Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke és Kovács István, a Magyar Unitárius Egyház püspöke, akik a kötet szerkesztőjével, Szekeres Attilával és felelős kiadójával, Bedő Zoltánnal beszélgettek.

• **Január 16-án Kovács István püspök meghívására Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában tanácskoztak az erdélyi magyar történelmi egyházak**

zak főpásztorai Kelemen Hunorral, az RMDSZ elnökével. Az együttlét kezdetén a püspökök közösen imádkoztak a belvárosi unitárius templomban. A találkozáson, amelyen a fent említettek mellett Böcskei László, Schönberger Jenő, Pál József Csaba római katolikus, Kató Béla és Bogdán Szabolcs János református püspökök, Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus püspök, valamint Kerekes László római katolikus segédpüspök és Barabás Katalin kabinetigazgató vett részt, a történelmi egyházakat és az erdélyi magyarság egészét érintő kérdésekről egyeztettek.

Vallásszabadság napja Kolozsváron

• A Magyar Unitárius Egyház más keresztény felekezetekkel együtt az idén is megemlékezett arról, hogy 1568-ban a világon először Erdélyben, Tordán iktatták törvénybe a lelkiismeret és a vallásgyakorlás szabadságát, arra a meggyőződésre alapozva, hogy a hit Isten ajándéka. A vallásszabadság törvénye kihirdetésének 456. évfordulóján, január 13-án, szombaton 11 órától Kolozsváron ünnepi istentiszteletre került sor.

A templomi ünnepség elején a különböző felekezetek képviselői – azaz Nóda Mózes szentszéki tanácsos és egyetemi tanár (Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség), Dumitru Boca segédpüspök (Romániai Ortodox Egyház), Adorjáni Dezső Zoltán püspök (Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház), Gerhard Wagner lelkész (Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház), Kolumbán Vilmos József püspökhelyettes (Erdélyi Református Egyházkerület), Claudiu Lucian Pop püspök (Kolozs-Szamosújvári Görögkatolikus Egyházmegye), valamint Kovács István püspök (Magyar Unitárius Egyház) – a vallásszabadság eszmeiségéhez köthető bibliai gondolatokat olvastak fel.

A szószéki szolgálatot Rácz Mária és Rácz Norbert Zsolt lelkészek végezték, az énekvezéri teendőket pedig Kiss Erika és Pusztai Enikő kántorok látták el. Fent nevezett lelkészek és énekvezérek a Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyházközségben szolgálnak. Egyházi beszédében Rácz Norbert Zsolt kiemelte a tordai országgyűlés 456 éves határozatának mai üzenetét, amely a felekezetek egymásra utaltságában ölt testet. A huszonegyedik században az együttműködés kell meghatározza a felekezetek viszonyát.

Az ünnepség köszöntőbeszédekkel folytatódott. Először Ciprian-Vasile Olinici, Románia Egyházügyi Államtitkárságát vezető államtitkára szólt a jelenlévőkhöz. Beszédében elmondta, hogy a felekezetek tapasztalataira, különböző közszereplési modelljeire, valamint teljes szellemi és kulturális hivatásukra való tekintettel az Egyházügyi Államtitkárság prioritásként kezelte és kezeli a jövőben is a romániai vallási felekezetek történelmi és jelenlegi hozzájárulásának elismerését és kiemelését. Figyelemmel kísérik és támogatnak minden romániai vallási felekezetet, és igyekeznek a lehető legjobb bizalmi és partnerségi kapcsolatokat kiépíteni velük, hiszen a nemzeti és vallási sokszínűség olyan erőforrás, amelyet Románia értékel, nagyra becsül, és amely a szellemi, kulturális és társadalmi életerő jele.

Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke beszédében így fogalmazott: „Tudjuk, hogy a hit Isten ajándéka, de annak kimondásához 1568-ban politikai bátorság is kellett. Ugyanakkor a vallásszabadságot kimondó határozathoz még egy

toleráns környezetben is nagyon sok munkára volt szükség. Napjainkban is azt tapasztaljuk, hogy az egyenlő szabadság biztosításáért és kinek-kinek saját hagyományai szerinti életért nap mint nap meg kell küzdenünk, nemcsak saját országunkban, hanem tágabb környezetünkben, az Európai Unióban is. Az 1568. évi határozat nagy tanulsága az, hogy egymásra támaszkodva, egymást elfogadva tudunk haladni, tudunk sikeresek lenni, tudunk építkezni. Ez az örökség, amelyet meg kell őriznünk és tovább kell adnunk.”

Nagy János, a Magyarország Miniszterelnöki Irodáját vezető államtitkár így vallott: „Hisszük, hogy a tisztelet az egyik legalapvetőbb dolog, amit az egyik ember a másiknak, az egyik közösség a másiknak, az egyik nemzet a másiknak adhat. Mi azt gondoljuk, amit annak idején János Zsigmond fejedelem és udvara is gondolt: nézeteink különbözőségét a szívnek egysége pótolja. Ha az európaiak meg akarják érteni, mit gondolnak a magyarok, mit gondolnak a közép-európaiak Európáról, el kell jönniük ide, Erdélybe, Kolozsvárra. Mert Erdély erre a türelmi alapra épült.”

Az ünnepséget Kovács István unitárius püspök beszéde zárta, aki a 2Kor 3,17 („Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”) alapján kifejtette, hogy a vallásszabadság kihirdetésének csodája azért tudott megtörténni, mert ott volt az Úr lelke, mert az akkori törvényhozók Isten felé tudtak fordulni, mert Isten magasából tudtak az emberi társadalomra tekinteni, amikor felismerték, hogy a hit azért nem kényszeríthető, mert Isten ajándéka. Az Úr lelkétől átítatva ismerték fel a különböző reformációi irányok képviselői, hogy a szabadság olyan kegyelmi ajándék, amelyet Isten akarata szerint nem úgy lehet elérni, ha kicsavarjuk egymás kezéből, hanem csak úgy, ha egymásnak is elajándékozunk.

Kovács István beszédében ugyanakkor bejelentette, hogy a Magyar Unitárius Egyházban a 2024. esztendő témája az imádkozás lesz, amelynek bibliai alapvetése: „Szüntelen imádkozzatok!” (1Thessz 5,17)

Nemzeti imánk eléneklése után az ünnepség Dávid Ferenc szobránál folytatódott, ahol imát András Benedek, a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője, beszédet pedig Farkas Emőd, a Magyar Unitárius Egyház főgondnoka mondott.

Az ünnepi istentiszteleten közreműködött Potyó István orgonaművész, Bodó István trombitaművész, Szép Gyula Bálint hegedűművész, Kasabián Kamilla, a Gheorghe Dima Zeneakadémia brácsa szakos hallgatója, valamint a János Zsigmond Unitárius Kollégium Péterffy Gyula-kórusa Ördög Ödön karnagy vezényletével.

A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ SAJTÓOSZTÁLYA

Ünnepi beszéd a vallásszabadság napján

KOVÁCS ISTVÁN

„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Leleke, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

• Nagy öröm számomra itt állni az unitárius egyház főpásztoraként, amely egyháznak a létrejötte is, és a 456 év alatt fennmaradása is ennek a tordai országgyűlési határozatnak köszönhető. Igazán hálás vagyok Magyarország Országgyűlésének, hogy előterjesztésünkre ezt a napot a vallásszabadság ünnepévé tette minden magyar számára, de még teljesebb lesz az örömöm, amikor 2018-as előterjesztésünk nyomán ezt a napot mind Románia parlamentje, mind az Európai Parlament ünnepévé nyilvánítja.

Ma, amikor szinte értetlenül kérdezzük, hogy mi a titka ennek a csodának, e kimagasló momentumnak, amely itt, Erdélyben ilyen világraszóló szellemi értéket teremtett a kétszer kettő természetességével, érkezik a felismerés: miként minden korszakalkotó szellemi vívmány, ez is azért volt lehetséges, mert ott volt az Úr lelke, mert az akkori törvényhozók Isten felé tudtak fordulni, mert Isten magasából tudtak az emberi társadalomra tekinteni, amikor felismerték, hogy a hit azért nem kényszeríthető, mert Isten ajándéka. Az Úr lelkétől átítatva ismerték fel a különböző reformációi irányok képviselői, hogy a szabadság olyan kegyelmi ajándék, amelyet Isten akarata szerint nem úgy lehet elérni, ha kicsavarjuk egymás kezéből, hanem csak úgy, ha egymásnak is elajándékozunk. Amikor nemcsak megtűrjük egymást, hanem el is fogadjuk egymást. És bár az Úr lelkétől távolodtunk, mindig azokban a későbbi pillanatokban, amikor ehelyett az emelkedettség helyett kisebb-nagyobb mértékben a türelmetlenség is felütötte fejét egyházaink között, látni kell, hogy ennek a törvénynek a szellemisége összességében Erdélyt az Úr lelkének közelségében tartotta, és a vallási béke és türelem földjévé tette. Mert az Úr lelkétől volt távol Európa többi része, ahol kizárólagosság és egy-egy felekezet dominanciája vagy vallási háborúk tomboltak. Miként ma is az Úr lelkétől vannak fényévnyi távolságra azok, akik igazságos háborúkról papolnak közvetlen szomszédságunkban vagy bárhol a világon. Az Úr lelke működik egyházainkban és egyházunkban, amikor ebben a háborús helyzetben kárpátaljai magyar testvéreinknek és a háború más ukrainai áldozatainak immáron 18 alkalommal juttattunk el Gondviselés Segélyszervezetünk révén segélyszállítmányokat.

Az Úr lelkétől és a szabadságtól vannak távol körülünk mindkét nagy veszélyforrásának, a vallásos fundamentalizmusnak és a vallásellenes kizárólagosságnak a képviselői is. Az Úr lelkétől és a szabadságtól távolodik Európa, amikor saját keresztény gyökereit

tagadja meg ámokfutó szabadságkeresésében, rövidlátó önfeladó haszonelvűségében megfélemlítve arról, hogy Európának a fundamentuma éppen a keresztény szellemiség és értékrend.

De az Úr lelke lakozik bennünk mindig, amikor felismerjük, hogy a mai kor téves szabadságesezménye, a mindentől elrugaskodni akaró szabadosság helyett csak a kötődésben van szabadság, mert csak a kötődésben van jelen az Úr lelke. A legszebb paradoxon: a szeretet kötelékében kiteljesedő szabadság, mert a szeretetben van legközelebb hozzánk az Úr lelke. Szent Ágoston mondta: „Egyszer s mindenkorra szóló rövid parancs parancsoltatik tehát neked. Szeress, és tégy, amit akarsz!”

A keresztény szabadság maximuma Pál apostolnál a szabadon választott szolgálat: „Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhívva, csak a szabadság nehogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak.” (Gal 5,13)

Egy évvel ezelőtt az elmúlt évet a hitélet és lelkeség évének nyilvánítottuk, és a megerősödő hitéletünk megannyi eseménye töltötte ki az elmúlt évet. Szinte természetesen adódik, hogy ezen az úton az Úr lelkéhez még közelebb kerülni akarván jelen esztendődt az imádkozás évének nyilvánítsuk. Szüntelenül imádkozzatok, hangzik az apostoli felhívás, mert az imádság által az Úr lelke van jelen, amikor felismerjük a szabadságunkat biztosító kötődéseinket: kötődésünket Istenhez, kötődésünket a magasztos dolgokhoz, a szépséghez, az igazsághoz, kötődésünket családjunkhoz, barátainkhoz, kötődésünket népünkhöz, szülőföldünkhöz, kötődésünket kereszténységünkhöz, egyházainkhoz, kötődésünket kultúránkhoz, ehhez a teremtett világhoz, egyszóval tápláló gyökereinkhez és a magasba hívó Istenhez. Mert olyanok vagyunk, mint a fák: a gyökereink kötnek és a mélységből táplálnak, kitarulkozó lombzatunk pedig az ég felé tör és a fény által táplál.

Isten őrizzen meg mindnyájunkat és kiáradó lelke által neki tetsző szabadságunkat!

A vallásszabadság ünnepe Tordán

JÓZSA ISTVÁN LAJOS

• A Magyar Unitárius Egyház – akkori nevén Erdélyi Unitárius Egyház – Kövenden tartott zsinata 2002-ben január 13-át egyházi ünneppé, a vallásszabadság napjává nyilvánította. Ám ahhoz, hogy valóban egyházi ünneppé váljon január 13-a, el kellett teljen tíz évnek. A január 13-án tartott egyetemes egyházi ünnepre először 2012-ben került sor hagyományteremtő jelleggel Tordán és Kolozsváron, amikor Bálint Benczédi Ferenc püspök közös ünneplésre hívta a testvérfelekezeteket. A felebaráti és a testvérfelekezeti szeretet valódi megélésére buzdító, bátor kezdeményezés volt ez egyházunk részéről, hiszen egy Atyának vagyunk gyermekei, szeressük hát egymást igazi, jó testvéreként! Így vált aztán minden január 13-a a testvérfelekezetek nagy családi találkozájává.

Az isteni gondviselésnek köszönhetően Torda a vallás- és lelkiismereti szabadság bölcsője lett. A százhuszonhét országgyűlés közül, amelyet Tordán tartottak, az 1568-as volt számunkra a legemlékezetesebb, amikor nemcsak a vallásszabadságot foglalták törvénybe, hanem egyházunk létrejöttére, megszületésére is igent mondtak. Vallásszabadság nélkül ma nem lenne unitárius egyház, de nem lenne felekezetek közötti béke sem.

Tordára azért is érdemes eljönni minden január 13-án, mert a város múzeumában őriznek egy figyelemre méltó, nagy méretű képzőművészeti alkotást, egy festményt, a vallásszabadság kihirdetéséről, amelynek alkotója Körösfői Kriesch Aladár. A művészeti alkotás a millenniumi képrendelések alkalmából született 1896-ban. Számos vármegye, város készült akkoriban arra, hogy helyi történelmi nevezetességeiről, kimagasló eseményeiről az utókor számára maradandó, művészi értékű emléket állítson. Tordán közösségi határozattal döntöttek arról, mi is legyen az az esemény, amely megérdemli a képi megőrkítést, és arról, hogy kit kérjenek fel a mű elkészítésére, megfestésére. Az akkori városvezetés, élén a polgármesterrel, Velits Ödönnel a következő döntésre jutottak: „Bármiképpen lapozgatjuk is a történelem könyvét, az indítványunkban megjelölt eseménynél kiválóbb – mint amely a lelkiismereti szabadság dekrétálása – utalni nem tudunk! [...] Ám az indítványunkban kiemelt momentum nagyban kimagaslik valamennyi felett, nem egységes szellemi vagy testi erőbeni nagyságát vagy nagy alkotásait van hivatva megőrkíteni, hanem erdélyi hazarészünk egyik korszakának egész gondolkozási módját, egész lelki világát,

lelki életének egyik legfenségesebb megnyilatkozásában, mely megnyilatkozás mint egy üstökös csillag gyúlt ki a kis Erdélyből a világ mind a négy tájéka felé, hogy a szabadság, a testvériség, az egyenlőség és a vallási türelem eljövendő fényes napjának előhírnökeként az éjjeli sötétség oszlásának kezdetét inaugurálja s nekünk azt az azóta büszkeségünket képező epithetont hogy »Erdély a vallási türelmesség országa« megszerezze.”

Fontos kérdés volt az is, hogy kit bízzanak meg a nagylélegzetű történelmi kép elkészítésével. Kevés hazai festő mert vállalkozni akkoriban ilyen nagy feladatra. Pedig voltak akkor is jó nevű, kiváló festőművészek, mint Hollósy Simon, Gyárfás Jenő, Roskovics Ignác. A tordai városi vezetőség egyenesen a budapesti Képzőművészeti Társulattól kért véleményt a legalkalmasabb festő megnevezésére. E művészeti fórum javaslatára a városi tanács Kriesch Aladár harminckét éves budapesti születésű festőművészt kérte fel a festmény elkészítésére. A művész nem sokkal a tordai megrendelés előtt rokonainál járt a Marosmenti Tövisen, akik átvitték a szomszédos diódi birtokukra. A festőnek annyira megtetszett a Boér család diódi birtoka, udvarháza és nyugalmas környezete, hogy itt rendezkedett be, ahogyan írja: „a pompás csűr atelierjében” feszíti fel vakrámára a 12 négyzetméteres vásznat, és fog hozzá a próbára tevő nagy munkához.

Kriesch Aladár festménye kiváló helyezést kapott az 1896-os budapesti kiállításon. A képet 1896 tavaszán mutatták be az akkoriban épült új budapesti Műcsarnokban, a festmény elnyerte a hivatalos művészeti fórumok és a kritika egyöntetű elismerését. A művész megkapta a Műbarátok Körének 1500 forintos ösztöndíját, és lehetősége nyílt arra, hogy alkotását a müncheni kiállításon is bemutassa. Tordára végül is csak 1898 első felében érkezett meg, hogy a megrendelő birtokába kerüljön.

2013-ban volt a Körösfői Kriesch Aladár-émlékév a neves festő, szobrász, iparművész, a szecesszió kiváló képviselője születésének 150. évfordulója alkalmából. Akkor is és az idei tordai megemlékezésen is jelen volt a művész unokája, a Budapest melletti Nagykovácsiban élő Kriesch György, aki vetített képes előadással emlékezett meg nagyapjáról, annak munkásságáról, életéről és művészetéről. A művész unokája elmondta, hogy Körösfői Kriesch Aladár haláláig, 1920-ig kimagaslót alkotott a portréfestészetben, az ornamentikában, a mozaiktervek és a festettüveg ablakok készítésében. Elmondta, hogy érdemes ellátogatni a marosvásárhelyi Kultúrpalotába és megtekinteni a művész ott található freskóit (*Táltosok, Székely mesemondás*), valamint az épület külső homlokzatát díszítő *Hódolat Hungáriának* címet viselő mozaikját. A művész jó barátságot ápolt Kós Károllyal. Nagyapja Kalotaszeg egyik színmagyar települése iránt érzett mély, bensőséges vonzalmából fakadóan vette fel a Körösfői nevet.

Az idén a város főterén zajló felújítási munkálatok miatt nem tarthattuk meg a hagyományos tordai ünnepi istentiszteletet a testvérfelekezetek meghívásával, de a vallásszabadság ünnepének másnapján, január 14-én, vasárnap bensőséges, családi hangulatú ünnepségre került sor.

Megtisztelt jelenlétével Kovács István püspök, Farkas Emőd főgondnok, valamint egy húsztagú kolozsvári küldöttség, amelynek tagja volt a festőművész unokája, Kriesch György – aki előadást tartott –, valamint a teológiai hallgatók is. Az ünnepség a vallásszabadság emlékművének megkoszorúzásával, a Városi Múzeumban található történelmi festmény megtekintésével, valamint a parókián tartott szeretetvendégséggel zárult. Köszönjük a múzeum vezetőségének, hogy ezúttal is ingyenesen nézhettük meg *A vallásszabadság kihirdetése...* című, szívünkhöz oly közel álló művészi alkotást. Adja Isten, hogy a jövő esztendőben január 13-án ismét együtt ünnepelhessünk Tordán.

2024 az imádkozás éve

Bibliai alap gondolat: „Szüntelen imádkozzatok!” (1Thessz 5,17)

2023 témája a *hitélet és lelkiség* volt. Minél többet foglalkoztunk vele, annál tisztábban látszott, hogy gyülekezeteinknek, egyházi közösségeinknek e két területen van szüksége leginkább erősítésre és megerősítésre. E felismerés vezetett oda, hogy 2024 egyházi témájának az imádkozást, hitéletünk és lelkiségünk legalapvetőbb eszközét, alapját javasoljuk. Az elmúlt és a jelen időszak nehézségei folyton próbára teszik a jó Istennel ápolt személyes kapcsolatunkat és hitünket, így megnehezítik a vele folytatott rendszeres párbeszédünket. Egyházunk egyik legfontosabb feladata pedig gyülekezeteinknek és híveinknek abban segíteni, hogy az Isten és az ember kapcsolata, imaéletünk minél teljesebb legyen. Az egyház egyik alapvető feladata: imádkozni és imádkozni tanítani, őrizni és éltetni ezt a bizalmi kapcsolatot Isten és ember között.

A témákat igyekeztünk úgy meghatározni, hogy azok összhangban legyenek a különböző hónapok sajátosságaival, egyházi és nemzeti ünnepeivel, jeles napjaival, évfordulóival.

Január: Ima az egységért

„...gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!” (Zsolt 133,1)

Február: Ima kapcsolataink egészségéért

„Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást!” (Jn 13,34)

Március: Ima szabadságért

„Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi.” (Ézs 40,29)

Április: Ima teremtett világunkért

„És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” (1Móz 1,31)

Május: Ima az egyházért

„...a testvérszeretetben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a Lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok.” (Róm 12,10–11)

Június: Ima a gyermekért

„Bizony mondom nektek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be oda.” (Mk 10,15)

Július: Ima derűért

„A vidám szív a legjobb orvosság.” (Péld 17,22a)

Augusztus: Ima lassulásért

„Inkább csitítottam, csendesítettem lelkemet, mint anya a gyermekét. Mint a gyermek, olyan most a lelkem.” (Zsolt 131,2)

Szeptember: Ima ajándékainkért

„Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,15)

Október: Ima az emberért

„Mily drága a te szereteted, Istenem! Szárnyad árnyékába menekülnek az emberek.” (Zsolt 36,8)

November: Ima a tiszta a jézusi kereszténységért

„Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka.” (Ef 2,8)

December: Ima szeretetért

„...és mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amely Isten szeret minket. Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne.” (1Jn 4,16)

AZ ÉVES TÉMA KIDOLGOZÁSÁÉRT FELELŐS MUNKACSOPORT NEVÉBEN KOPPÁNDI JÚLIA

„Születtem...” Unitárius önéletrajzok

Dr. Szolga Ferenc

KÁLNOKI KIS TAMÁS

• A fenti sorozatcímmel („Születtem...” Unitárius önéletrajzok) eddig három volt unitárius gimnáziumi tanár önéletrajzát publikáltam a budapesti *Unitárius Életben*: Márkos Albertét, Péter Lajosét és P. Szentmártoni Kálmánét. Megjelentetésükkel az volt a célom, hogy a még fellelhető önéletrajzok felkutatásával és közreadásával elősegítsem (ön)ismeretünk gyarapodását, és azok munkáját, akik nevezettekről kutatóként keresnek használható, hiteles információkat (másokat, esetleg pontosabbakat és többet a lexikonok által nyújtottaknál). Péter Lajos tanár urat (egyre kevesebbekkel együtt) még ismerhettem. Láthattam, ahogy vasárnaponként a kolozsvári belvárosi unitárius templom szószerék alatti papi padosaiban ül, a nyugdíjas lelkészek és a püspök mellett. Fegyelmezetten hallgatja az aktuális prédikációt. A következőt, dr. Szolga Ferencét, ezúttal közelebb viszem a szülőföldre, még inkább tanulmányai színhelyéhez, Kolozsvárhoz.

Az erdővidéki Vargyas község nagy szülöttjei között tartja számon a Szolga család különböző időszakokban, korokban tevékenykedő néhány tagját. Nevezetesen Szolga János (1815–1844) jogász szakírót, Szolga Miklós (1861–1882) jogász-költőt, aki az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc idején vállalt szerepe miatt börtönbüntetést szenvedett. Kiszabadulása után börtöndalokat írt, amelyek máig kiadatlanok, és végül dr. Szolga Ferenc (Vargyas, 1874. március 29. – Székelykeresztúr, 1956. május 21.) geológus-tanárt, az alábbi curriculum vitæ papírra vetőjét. (<http://www.vargyas.ro/index.php/nagy-szueloetteink>) Hogy a fent előszámlált három generáció képviselőinek családi kapcsolata, rokonsági foka egymással milyen szoros volt, azt ezúttal nem vizsgáljuk, mert tárgyunk szempontjából jelentősége valójában nincs.

Szolga Ferenc szülei, lóködi Sándor Rozália és vargyasi Szolga Gábor, unitáriusok voltak. Fiuk iskolai tanulmányait Vargyason kezdte el. A négy elemi osztály elvégzése után a baróti gazdasági felső népiskolában tanult két éven át, majd a székelyudvarhelyi állami főreáliskolában folytatta. 1894-ben itt tett érettségi vizsgát. Egyetemre Kolozsváron járt. A Ferenc József Tudományegyetem természettudományi karán 1898-ban szerzett diplomát.

1899-ben mint az egyetem ásvány–földtani tanársegédje nyerte el az Erdélyi Múzeum-Egyesület szokásos nyári tanulmányi segélyét. „Illetékes körökben általános örömet keltett a derék egylet ezen intézkedése, mert a kit bizalmával megtisztelt, irodalmi és magán munkásságával szolgált arra rá. S ez az irodal-

mi munkásság minket közelebről érdekel, mivel legnagyobb részben megyénk ásvány és földtani ismeretétését öleli fel.” (*Udvarhelyi Híradó* 2., 1899. július 2., 27. [3.]) Ezért is meglepő, hogy doktori disszertációja mostanság elérhetetlen, s még a címét is pontatlanul adják meg magyarországi és erdélyi lexikonok.

A tanár úr többször vállalkozott iskolai koncertek, mulatságok szervezésére, rendezésére, amelyekkel legalább kettős célja volt: a tanulóifjúság bevezetése a kulturált társas összejövetelek, társadalmi érintkezési formák világába, illetve felhasználta az ilyen eseményeket adományok gyűjtésére, amelyek különböző alapokba fektetve és/vagy kamatoztatva lehetőséget teremtettek szociális-tanulmányi segélyezésekre. Ilyenkor majdnem mindig kellemes és tanulságos geológiai felolvasást tartott. Gyakran volt e mulatságok védnöke, „felülfizetője” dr. Bedő Albert, a neves magyar főerdőmester, az unitárius prédikációírás szorgalmazója, pályadíjakkal jutalmazója, aki nem mellesleg id. Bedő Lajos unitárius lelkész fia.

A 19–20. század fordulója nem sok jóval köszöntött – egyházi részről – Szolga Ferencre. A Dávid Ferenc Egylet ifjúsági tagozatának szervezése során ugyanis kiderült, hogy Boros György teológiai tanár, dékán és egyházi főjegyző nem kedveli a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem fiatal természettudós tanársegédjét. Arra hivatkozott, hogy ellenérzései elvi alapokon állnak. Meg sem fordult a fejében, hogy az elnökségre jelöléskor mások, vele ellentétben, nem úgy ítélték meg Szolga Ferenc jelöltet, mint ahogyan ő. Minderre egyébként csak akkor derült fény, amikor a megválasztott elnök, Ferenc József ügyvéd, elfoglaltságára hivatkozva visszalépett. Ekkor újra Szolga Ferenc lett a többség által választott jelölt. Ám ő a korábbi turpissággal szembesülve (a „jegyzőkönyvek pontos vezetésének és esetleges hitelességének megkérdőjelezhetése” miatt), már nem vállalta a tisztséget. Tóth Ernőt ajánlotta maga helyett. (Gyerő Dávid: *Kéveköttők. Az erdélyi unitárius ifjúsági mozgalom története*. Sepsiszentgyörgy, 2000, 35–37.) Kár, hogy a szerző – mentve a menthetetlent – hozzátette: „Borosnak meglehetettek a maga indokai Szolga akadályoztatására.” Miközben nem tudjuk, hogy mik voltak ezek az indokok (világnézeti, pedagógiai különbözőségek, amelyek egyikük és/vagy másikuk személyiségéből fakadtak? Ki tudja ma már? Az mindenesetre így is, úgy is árulkodó, hogy dr. Szolga Ferencről a püspök naplójában nem tesz említést. Boros Györgyről viszont ír Kacsó Sándor visszaemlékezéseiben (Kacsó Sándor: *Virág alatt, iszap fölött*. Magvető Könyvkiadó,

Budapest, 1985, 307–308.). Szerepel Balázs Ferenc töredékesen fennmaradt fegyelmi vizsgálati anyagában (Kovács Sándor (közlő): Adalékok Balázs Ferenc fegyelmi kivizsgálásához. *Keresztény Magvető* 126., 2020/3, 307–316.) és egynémely vizitációs jegyzőkönyvekben, amelyek arról tudósítanak, hogy nem mindenütt várták Boros Györgyöt ezen alkalmak során tárt karokkal.

Dr. Szolga Ferenc rendes tanári székfoglalóját a székelykeresztúri unitárius gimnázium nagytermében, ünnepélyes keretek között tartotta meg 1902. december 10-én, *A természettudományok pedagógiai jelentősége* címmel. Ettől kezdve élete összefonódott az iskola történetével. (Szolga tanár urat a diákság bakternek nevezte, mivel minden este ellenőrző körútra indult a bentlakásban – szerk. megj.) Előadásából megtudható, hogy kiemelt fontosságot tulajdonított a természettudományok oktatásának. 1913. május 9-én a gimnázium éves tanári értekezletén *Természettudományok és a középiskola* címmel tartott előadást. Azt hangsúlyozta, hogy e tudományterület ismerete a középiskolákban hiányos és fogyatékos, holott ezek készítik elő az ifjakat az életre. E tudományok képviselőinek az lenne a feladata, hogy vezessék, irányítsák a nevelést. Ellenezte a humaniorák dominanciáját. A tanári értekezlet résztvevői – Pap Mózes, Sándor József, Boros György, Gál Kelemen, Vári Albert, Jankovich Pál, Lőrinczy Géza, Borbély István és Szolga Ferenc (micsoda nevek!) – heves vitákat folytattak egymással, miközben az *Udvarhelyi Híradó* tudósítója kompromisszumkésznek tartotta a vitapartnereket. „[...] elvként vonul végig [dr. Szolga Ferenc] felfogásában, hogy a természettudományok fölötté állnak a humán tárgyaknak, előnyeiket ezek felett fel is sorolja, végül megalkuszik, csak megfelelő helyet követel a természettudományoknak a középiskolában.” (*Udvarhelyi Híradó* 16., 1913. május 18., 20. 1.) A tanácskozás mellett, hogy áttekintette az aktuális ügyeket (30 évi kötelező tanári szolgálat, az új tanintézet építésének megkezdése), legalább az ének- és zeneoktatás területén eredményesnek bizonyult. Mindahányan elismerték a zenének a szépérzék fejlesztésében játszott szerepét (érzelmek esztétikuma) és pozitív hatását a lelki életre.

Szolga tanár úr szorgalmazta a nagy haszonnal, hozadékkal járó iskolai kirándulásokat. Ezeket tanártársaival közösen, gondosan tervezték el, és körülte-

kintően valósítottak meg. Hogy személyében egy természettudós vezette a Szovátát, Parajdot, Korondot becserkésző sóvidéki iskolai kirándulást 1911-ben, az megállapítható abból, ahogy a táji-természeti nevezetességek kialakulásának történetébe beavatta diákjait és beszámolója olvasóit.

A tehetséges fiatal geológus-tanár a keresztúri unitárius gimnázium 1902–1903-as tanévi értesítőjében Székelykeresztúr flórájáról értekezett.

Az *Udvarhelyi Híradó* 1904. február 24-én *A keresztúri gimnázium – A székelykeresztúri gimnázium és az új felügyelő gondnok* címmel közölt rövid írást dr. Szolga Ferencről. Mondanivalójának lényege: „Azt a tért, melyet vármegyénk társadalmi életében az unitáriusok eddig elfoglaltak és betöltöttek, kezdjük elvezíteni. Főispáni, alispáni székben más felekezet emberei ülnek; nevelésügyünk fölött is más felekezet embere őrökdi; egyetlen székelyföldi tanítóképző intézet tanári kara, melynek hosszú évtizedeken keresztül tagjai között az unitáriusok voltak túlsúlyban, ma egyetlen unitárius tagot sem számlál s az intézet vezetése is más felekezetek embereinek kezébe jutva, az unitárius érdekeket szolgálja megszűnt. Egész egyházi életünk mezején némi bágyadtság, nemtörődömség vonul végig, mit bizonyít az a tény is, hogy unitárius tanuló ifjúságunknak majdnem egyharmada más felekezetek iskoláiban tanul, idegen felekezetek keblén nő fel, s emiatt éppen abban a korban nem részesülnek egyházunk szellemi kincseiben, melyben legfogékonyabb az iránt. [...] Intézetünk fejlesztésének, új életre keltésének eszménye eléggé indokolt. [...] Ennek a gimnáziumnak fejlesztése székelykérdés. Ezért az új felügyelő-gondnok beiktatása nemcsak az unitáriusok szűk körének ünnepe volt, hanem e vármegye széles társadalmának ünnepe. E vármegyének, különösen e kerületnek, melynek központjában fekszik intézetünk, szüksége van egy oly unitárius emberre, mint Daniel Lajos.”

Alig néhány nappal később írása miatt „vallási türelmetlenséggel és izgatással” vádolták meg Szolga Ferencet, ezért *Közönség köréből. A keresztúri gimnázium cikkhez* című írásának közzétételét kérte és kapta meg az *Udvarhelyi Híradó* szerkesztőjétől, Becsek Aladártól. Írásában az „igazmondó” úr állításait „művelt emberhez illő hangon” utasította el. (*Udvarhelyi Híradó* 7., 1904. március 6. 10. 5.)

1936-ra nyilvánvalóvá vált, hogy az iskola javát az adott körülmények között az szolgálja, ha a román hivatalos szervekkel az állam nyelvén jártas igazgatóhelyettes tárgyal, míg a tanintézet érdemi vezetését (a tanügyi és egyházi szempontokra figyelemmel) az unitárius egyház egy háromtagú igazgatótanácsra bízta, amelynek elnöki teendőit

VII. évfolyam.		Székelyudvarhelyt, 1904. március 6.		10. szám	
UDVARHELYI HIRADÓ					
UDVARHELYMÉGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.					
Előfizetési árak: Egyszer 5 kor. — 30 napra 4 kor. — 3 hónapra 12 kor. — egy évre 24 kor. — Kiszámlázás, kézjegyrel és számlával egykor 5 kor. — Telefonszám: 14.		Feltámasztó: Becsek Aladár.		Hirdetések a legelőbbban szándékoznak. Nyitány sorok 50 fillér. — Negyedik soroktól egyenként, további A hirdetés az utolsó díja után tartozik. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. P. H. központosítva	

dr. Szolga Ferenc látja el. A tanács további tagjai Nagy Lajos és Péter Lajos voltak. A tanügyi hatóságok azonban nem szimpatizáltak ezzel a formációval, ezért 1939 végétől – úgy, mint régen – négyéves ciklusra igazgatónak a románul kitűnően beszélő Killyéni Preiszner Imrét (Brassó, 1902. december 8. – Székelyudvarhely, 1991. november 10.), a bukaresti Testnevelési Akadémia oktatóját hívták és választották meg. (Dr. Killyéni András: *Killyéni (Preiszner) Imre*, in *Pedagógusok arcképcsarnoka*, 18. kötet. Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület, Debrecen, 2019, 153–155.)

Az események leírását két forrás is tárgyalja. Az előbbiekben hivatkozott pedagógus-életrajz és Péter Lajos rövid iskolatörténete (Péter Lajos: *A székelykeresztúri unitárius gimnázium rövid története* [...]. Kiad. az iskola igazgatósága, Székelykeresztúr, 1941, 13.) Killyéni (Preiszner) Imre mindösszesen egy cikluson át tartó igazgatói pozíciója a kinevezettnek fájdalmas csalódást okozott. Ő ugyanis azt remélte, hogy hosszabb ideig ülhet igazgatói székében. Tévedett. A főhatalom-változással új helyzet állt elő.

Dr. Szolga Ferenc természettudósként azt vallotta és tanította: „A mindenségnek legkiváltságosabb pontja a mi Földünk, mert minden talpalatnyi helyén pezseg az élet. [...] Az embernek méltóvá kell lennie az Istennek eme ajándékára. A hit szárnyain fel kell emelkednie az Istenhez, hogy megérthesse, hogy mindaz, ami a Földön szép és jó, fenséges és magasztos, az mind Istentől származik.” (Dr. Szolga Ferenc: *Megnyitó beszéd az 1942. évi augusztus 9-én Siménfalván tartott Dávid Ferenc Egyleti gyűlésén*, *Unitárius Közlöny* 52., 1942 augusztusa, 127.)

Az előadásból kiderül az is, hogy miben látta a Dávid Ferenc-Egylet tevékenységének lényegét. Közülük példaként és címszavakban csak néhányat említünk meg, emelünk ki: a hit erősítését a lelkekben, a lélek ápolását és nemesítését, emelését, a munkára, takarékosagra nevelést, serkentést és ami a legfontosabb: a szeretet erkölcsi színvonal diadalra juttatását.

A Székelyföld hírneves unitárius gimnáziumának jubileumán, 150 éves emlékünnepe Mester Miklós öregdiák, akkor éppen országgyűlési képviselő, múltat idéző beszédében – egykori tanárai között – aktuálisan dr. Szolga Ferencről is megemlékezett, és az alábbiakat mondta, érzékeltetve, minősítve a tanár úr oktató-nevelői tevékenységét:

„Köszöntjük dr. Szolga Ferenc tanár urat. A mi szemünkben senki jobban nem közelítette meg az ideális tanár egyéniséget, mint ő. Mindig úgy éreztük, hogy a lélek fénye ragyogja be minden cselekedetét. Amilyen művészettel tudta az erényt megdicsérni, éppen

olyan tökéletesen tudta a hibát megbüntetni. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy Szolga Ferenc tanár úr egyedül a pálcájával nagyobb szolgálatot tett a magyar nevelésügynek, mint sok tudós a könyveivel. Ma sokat beszélnek a katonás szellemű nevelésről. Akik ezt meg akarják honosítani, leckét vehetnek dr. Szolga Ferenc tanár úrtól. Ő megmutatta tanári pályáján, hogy miként kell a nevelésben a szeretetet és a fegyelmet művészi módon összhangba hozni. Minden tanár azt akarja elérni és ezt is próbálja csinálni, sajnos azonban – sokszor saját hibáján kívül – a diákok ezt nem érzik meg. Dr. Szolga Ferenc tanár úrnál ezt megéreztek valamennyien, kivétel nélkül és azt hiszem, ez a legnagyobb jutalom, ami egy tanárt életében érhet.”

(*Ünnepi beszéd*. Elmondta: Dr. Mester Miklós országgyűlési képviselő, in *150 év emléke. Az 1943. június 5-iki vendiák-találkozó és a június 6-iki emlékünnepek alkalmával elmondott beszédek, költemények és elbeszélések*, összeáll. Péter Lajos gimnáziumi igazgató, vendiák, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T., Kolozsvár, 1944, 20.)

Tanársága ideje alatt egyetlen órát sem mulasztott, csak akkor, mikor hivatalos ügyben volt távol iskolájától.

A nádpalcát suhogató, fizikai megtorlást alkalmazó pedagógia, nevelés/oktatás (brutális „meggyőzés”) szerencsére (elvben) már a múlté.

Mégis érdemes ide idézni Farkas Dénes ny. unitárius esperes-lelkész szavait, aki *Jégaszalás* című könyvének megjelenése alkalmából 2016-ban adott interjút az egyik magyarországi hetilapnak. Ebből idézzük az alábbiakat:

„Édesapám [...] azt mondta, tessék szépen visszamenni az iskolába. De nem ment jól a tanulás, nem akartam tovább Székelykeresztúron tanulni, ezért édesapámnak levelet küldtem, hogy ha nem vesznek ki onnan, akkor belépszököm a Küküllőbe. Ez amolyan durva székely ijesztés, hogy belefulladásom magam, de abba nem lehetett belefulladás, mert legfeljebb ágyéki ért. Édesapám bejött Keresztúrra, levezetett a Küküllő partjára, lehasított egy fűzfa ágat, s úgy megvert, mint a lovat, s visszanyomott az iskolába. De nem sikeredett jól az elképzelése, mert csak megbuktam. [...] Az lett belőle, hogy volt egy gyermektelen nagybátyám Szatmárnémetiben, a felesége tanítónő, s azoknak nem volt gyermekük, s magukhoz vettek. Ott jártam tovább iskolába a híres egykori református főgimnáziumba, és bizony a két iskola között óriási szellemi különbség volt. Óriási akarással és sok küszködéssel értem utol tizedik osztályos koromban a szatmári gyerekeket, és igen jó eredménnyel érettségiztem.” (<http://www.de->

mokrata.hu/cikk/farkas-denes-nyugalalmazott-unitarius-lelkesz-0, 2016. július 4-i letöltés)

A szülők sokasága mellett az egykori pedagógusok derékhada ugyancsak ragaszkodott még fenyítő eszközeihez: a nád- és mogyorópálcákhoz, vonalzókhöz. Tenyeresek, körmösök, fenekesek és jókora pofonok voltak a válfajai a „statáriális” fegyelmezésnek, azonnali megtorlásnak.

Ne legyünk naivak: az emlegetett fizikálisnál is maradandóbban fájó, lelki sérüléseket okozó verbális agresszió olykor ma sem hiányzik a gyermekek és felnőttek világából. A gyermekvédelemtől sem áll távol némelykor a (gyermekek érdekeit harsányan hangoztató, valójában figyelmen kívül hagyó) kényszerítés.

S amit nem tesz meg a pedagógus, megteszi azt az erőszakosan nyomuló tévén meg a videójátékon, az internetes híradások válogatott kegyetlenkedésein szocializálódott brutális iskolatárs. Aki, mert fiatalok-rú, egy ideig nem büntethető.

Dr. Lőrinczi Mihály unitárius lelkész, teológiai tanár (később Romániában politikai elítélt) így búcsúztatta – az akkori lehetőségekhez mérve röviden – a neves tanárt:

„Példásan felszerelt előadótermében délceg, egyenes alakja, boltozatos koponyája, mindent látó szeme, meleg hangja mindig lelkünkben él.

Szép családdal áldotta meg Isten. Gyermekei, unokái és dédunokái olyan nagycsaládot alkottak körülötte, melyben ő volt a pátriárka. Ehhez a nagycsaládhoz csatlakozik a tanítványok dandárnyi serege, Szolga Ferenc dunántúli lelkész, András székelyudvarhelyi

tisztviselő, Ilus úrmösi papné és Buba [Margit] férjzett Páll Sándorné Budapesten a felejtethetlen édesapát gyászolják benne.” (Dr. Lőrinczi Mihály: Dr. Szolga Ferenc tb. igazgató-tanár, *Unitárius Élet* 10., 1956. 2. [június], 2.)

Dr. Szolga Ferencnél és nejénél, a beteg dr. Szolga Ferencné jakabházi Jakabházy Ilonánál is jóval korábban halt meg Székelykeresztúron Szolga Lilike, a házaspár leánya, aki beteg édesanyjának hosszú éveken át ápolója, gyámolítója volt. Dr. Szolga Ferencné 1939. szeptember 20-án, 51 éves korában hunyt el. („Gyász-hírek. Dr. Szolga Ferencné sz. Jakabházi Jakabházy Ilona 16 évi súlyos betegség után 51 éves korában [1939.] szeptember 20-án Sz.-Keresztúron [Székelykeresztúron] meghalt. Isten egy szép és kedves családdal áldotta meg, amely annyi örömet és boldogságot ígért számára. [...] A napsugár a családi otthonból eltávozott. A gondos férj és szerető gyermekek tehetetlenül nézték a lassú hervadást, aminek csak a halál vehetett véget.” *Keresztény Magvető* 71, 1939, 6.)

Dr. Szolga Ferenc 1901 és 1947 és/vagy 1948 között volt az iskola természetrajztanára (Fodor S. Sándor et al.: *A székelykeresztúri Orbán Balázs – volt unitárius – gimnázium 200 éves története*. 52. és 126. o.) és a természetrajzi szertár őre. Ez idő alatt a tár állományát jelentős értékekkel gyarapította, amelyhez saját közet- és ásványgyűjteménye ugyancsak hozzátartozott. Megközelítőleg fél évszázadot ível át a tanár úr székelykeresztúri gimnáziumi tanári oktató-nevelő munkája, tevékenysége.

(Folytatás következő számunkban.)

In memoriam Árkosi Alfréd (1954–2024)

Árkosi Alfréd 1954. november 26-án született Alsójárán, ahol az I–VIII. osztályt is elvégezte. Vegyész-mérnöki szakiskolában tanult, majd a kolozsvári Terapia gyógyszergyárban helyezkedett el.

Felesége Délia, akivel két lánygyermekük született: Hédi, valamint Rita.

Amatőr sportolóként futballozott a Torda-Aranyos focicsapatában, sakkozott, asztaliteniszezett több kolozsvári klub színeiben. Sportolói karrierje során volt nemzetközi bíró asztaliteniszenben, labdarúgó-játékvezető, valamint röplabdabíróként is tevékenykedett. Szeretett a termé-

szetben lenni, rengeteget túrázott, kirándult, kerékpározott, lelkes gombász volt.

1996-ban költözött vissza szülőfalujába, Alsójárába. Kezdetben az alsójárai római katolikus közösségnek volt a kántora, majd az unitárius gyülekezetben látta el az énekvezérei teendőket. Több mint tizenöt éven át végezte a kántori feladatait, emellett lelkes tagja volt az alsójárai unitárius gyülekezetnek. Aktív szerepet vállalt mind a katolikus, mind az unitárius közösségben, valamint az alsójárai magyarok körében.

Temetésére 2024. január 7-én került sor a római katolikus egyház szertartása szerint az alsójárai temetőben. Pihenése legyen békés, emléke áldott!

VAGYAS ATTILA

SZERETETSZOLGÁLAT

Segélyakciók karácsony tájékán

A Gondviselés Segélyszervezet legátfogóbb tevékenysége a mélyszegénységben, illetve szerény anyagi körülmények között élő családok, egyedül élők alkalmi segélyezése. Ezek közül kiemelkednek a karácsonyi időszakban történő átfogó segélyakciók. Ezek előkészítéseként advent időszakában Erdély több régiójában és Budapesten szerveztünk gyűjtéseket. Ilyenkor az adakozási kedv erőteljesebb, az odafigyelés élénkebb és cselekvésre indítóbb. Éppen ezért sikerül évről évre bővítenünk az általunk segélyezettékszámát is.

A segélycsomagok tartalmát különböző formában gyűjtöttük. Címszerűen felsorolva ezeket: fordított adventi kalendárium, üzlethelyiségekben zajló személyes gyűjtés a vásárlók megszólítása által, kihelyezett gyűjtőpont tanintézetekben (bölcsőde, óvoda, iskola, egyetem), gyülekezetek keretében meghirdetett gyűjtés, magánszemélyek és cégek által felajánlott pénzzadományok.

Az általunk begyűjtött termékek mellett a szokásos németországi adományozói forrásokból – a Lókodi Ifjúsági Alapítvány és a Wolter Alapítvány közvetítésével – 2023. december 27-én, majd 2024. január 5-én

összesen 2230 segélycsomagot vettünk át. A segélyeket rászoruló személyekhez juttattuk el erdélyi településeken, de a közeljövőben Kárpátaljára is szállítunk belőlük. A segélycsomagok mellett felajánlott tartós élelmiszereket hajléktalan és mélyszegénységben élő

személyek étkeztetésére fordítjuk a következő hónapokban. Köszönet mindezekért a németországi adományozóknak, gépjárművezetőknek és a célba juttatásban segítő munkatársaknak!

Összesítve az adatokat: a Gondviselés Segélyszervezet és az érintett egyházközösségek szervezésében közel 3200 darab segélycsomagot állítottunk össze, illetve kézbesítettünk rászoruló családoknak, összesen száz erdélyi és magyarországi településen. A segélyben részesült személyek száma meghaladja a 4500-at. Az adománygyűjtésekben, majd a csomagok összeállításában és célba juttatásában közel nyolcvan felnőtt és több mint száz fiatal önkéntes vett részt. Megjegyezzük, hogy más felekezeti háttérrel rendelkező egyházközösségek, szervezetek, alapítványok, gyermeknevelő központok, árvaházak és más intézmények is részesültek az összeállított csomagokból.

A segélycsomagok összeállítására a Gondviselés Segélyszervezet saját költségvetéséből is jelentős összeget fordított, amiért köszönetet nyilvánítunk a célirányos támogatásokat nyújtó magánszemélyeknek, cégeknek, a Bethlen Gábor Alapkezelőnek és a Nemzeti Együttműködési Alapnak. Úgyszintén köszönjük a segélyakciók megvalósításában együttműködő önkéntes munkatársak, egyházközösségek, nőszövetségi tagok és ifjúsági egyesületek segítőkész hozzáállását! A szemléltető képeket a Gondviselés Segélyszervezet közösségi oldalán (Facebook) lehet megtekinteni.

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET
ELNÖKSÉGE

Az összefogás ereje

„A jótékonyaságról és az adakozásról pedig el ne feledkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik Isten.” (Zsid 13,16)

A tavalyi év nagy örömmel zárult a székelyszáldobosi leányegyházköztség számára. A mindösszesen 28 asszonyból álló kis unitárius közösség imaházának felújításához való hozzájárulásként a Gondviselés Segélyszervezet adventkor adománygyűjtő zenés istentiszteletet szervezett. A településen lévő ingatlant, amely ma is imaházként szolgál, a vargyasi anyaegyházköztség 2003-ban vásárolta meg a leányegyházközsege számára, azonban az elmúlt két évtized nyomot hagyott az épületen és a felújítás már nem várhat tovább.

A zenés istentiszteletnek a baróti unitárius templom adott helyet, amely teljesen megtelt erre az alkalomra. A meghitt adventi várakozás elmélyítését is elősegítette a közös együttlét, amelyen Buzogány-Csoma István lelkész tartott egyházi beszédet. Ezután környékbeli zenészek léptek fel: Sorbán Enikő, Farkas Hunor, Fekete Hunor, Kolumbán Sándor, Orbán Ferenc és a Vargyasi Dávid Ferenc Dalárda. Hálás szív-

vel köszönjük a meghívott vendégeknek az előadásait! Külön köszönet a székelyszáldobosi asszonyoknak a szeretetvendégségért, amit a templom udvarán szerveztek meg.

Az adománygyűjtés eredményességét mi sem bizonyítja jobban, mint az imaház felújítására összegyűlt 6400 lej. Ezúton is köszönetet nyilvánítunk minden adományozó személynek!

TILLINGER ANNA

IFJÚSÁGI OLDAL

A láthatatlan ifjak példázata (a Mt 21,28–32 nyomán)

NAGY NORBERT

• Megszólalt, és ezúttal példázatokban beszélt a *Közöny* olvasóihoz. A következőket mondta: A töretlen lelkesedéssel munkálkodó ifjak azon a napon éppen a következő rendezvényük előszervezési teendőivel foglalkoztak. Volt, aki már reggel óta ott volt az irodában, és elszántan látott hozzá a napi teendők rá eső részéhez, volt, aki a délelőtti egyetemi órái után szaladt be, hogy a többiek segítségére legyen, és volt olyan is, aki csak a nap végére tudott beérni.

Az ifjú szervezők azzal töltötték a napjukat, hogy a soron következő körutas rendezvény minden egyes meglátogatandó településének képviselőjét felhívták, hogy tájékoztassák őket látogatási szándékukról, és megkérjék őket, hogy minél több fiatal gyűjtsenek majd össze a rendezvényre. A szervezők egész nap nagy erővel próbáltak meggyőzni minden felhívott személyt, és fáradhatatlanul ecsetelték újra és újra, hogy a rendezvény idejének kiadása igen különleges, az új csapat lelkes, a tevékenység hasznos és lebilincselő lesz.

Azon a napon két igazán rendkívüli tartalmú telefonbeszélgetésre került sor.

Az elsőben a felhívott település képviselője megkérte a telefonáló szervezőt, hogy miután letették, a szervező írja is meg neki levélben, hogy miről is szól a rendezvény, mert ő nem ismeri. Aztán megnyugtatta, hogy már tudja is, hogy mely fiatalokat fogja megkérni, hogy vegyenek részt a rendezvényen, csak a szervező éppen küldje el neki a részleteket, és ő majd intézkedik, és lesznek fiatalok. A szervező nem igazán értette a kérést, mert addig soha nem fordult elő olyan, hogy valaki írott anyagot is kérjen, de szavát adta, hogy eleget tesz a kérésnek, mert rendkívül örült a kapott pozitív válasznak. A remény apró lángja erősebbnek bizonyult az akadémikusok okozta keserűségnél.

A második beszélgetés rövid volt. A felhívott személy gyorsan lerázta a szervezőt. Néhány ügyetlen kifogás után fásult és érzéketlen hangon közölte, hogy az ő településén nincsenek fiatalok, kár a környékre

egyletes rendezvényt vinni, ott már rég nem lehet semmit sem szervezni, templomba sem járnak már az emberek, ez a világ teljesen kifordult magából.

A telefonálgató nap végén a szervezők megosztották egymással az élményeiket. A kellemes beszélgetésekre sajnos ezúttal sem került sor, mert a felháborító esetek tárgyalása ismét nagy kavargást keltett közöttük és főként bennük. Bár az első felhívott személy ígéretet tett, hogy vinni fog fiatalokat a rendezvényre, ez a szervezőket mégsem nyugtatta meg teljesen, mert egyszerűen nem tudták hová tenni a tőle kapott furcsa kérést. Felháborodva ismételtgették egymásnak, hogy lassan tizenöt éve szervezik ezt a rendezvényt, és minden évben ugyanúgy felhívják előtte a települések házigazdáit, hogy tájékoztassák őket, ezért egyszerűen hihetetlen, hogy van még olyan, aki ne ismerné a fiatalok egyik kedvenc rendezvényét, ráadásul pont azt, amivel minden évben a legnagyobb

hatást érik el a szervezők. Olyan, mintha láthatatlan lenne a munkájuk – tette hozzá valamelyikük kiábrándultságában. Aztán a dühből kikiáltott felismerést hosszú csend követte. Bár egymásnak nem merték bevallani, magukban mind elkezdtek megkérdőjelezni munkájuk értelmét. Ha egy ilyen jól ismert rendezvényre sem emlékszenek azok, akiket minden évben meglátogatnak, akkor talán nincs is értelme az egésznek – gondolták. Aznap elkeseredetten ment mindenkük haza. És lett reggel, és lett este többször is, és eljött a rendezvény napja.

A körutasok három kisbuszba osztották be magukat, hogy elinduljanak és Erdély-szerre meglátogassanak minden egyletet és fiatalat. Amikor odaértek az elsőként felhívott személy településéhez, nagy döbbenet lett úrrá rajtuk. Bár az illető a telefonbeszélgetésben biztató szavakkal ígerte meg nekik, hogy több fiatalat is össze fog gyűjteni és sokan lesznek, senki sem várt a megérkezett kisbusz tagjaira. Nemhogy egyetlen fiatal sem volt, még a házigazdát sem kapták otthon. Később tudták csak meg, hogy éppen dolga akadt a városban, azért nincs otthon a falujában, a rendezvény pedig teljesen kiment a fejéből. Elnézést kért, majd közömbösen tette le a telefont az utána érdeklődő szervezőnek.

A fiatalok innen a második felhívott személy településére mentek mindenféle elvárás nélkül. Ott azonban akkora meglepetés érte őket, hogy alig tudták elhinni. A második felhívott személy falujában ugyanis a helyi fiatalok az utcára kiállva várták a kisbusszal érkező központi egyleteseket, és az értük kifutott teremben pedig szendvicsek, pánkó és üdítő fogadta őket. Nem hittek a szemüknek, és az örömkönyekben feltörő lelkük sokáig zokogott még.

Mit gondoltok – kérdi a példázatmesélő –, melyik személy töltötte be hivatását? Amelyik megígérte, hogy visz fiatalokat, de egyet sem hívott, és még ő maga sem volt otthon, vagy amelyik nem ígért semmit, gondterhelt hangon válaszolt, de aztán mégis fiatalokkal és táplálékkal várta a körutas csapatot?

Én nem tudom. Arról viszont elgondolkodtam, hogy a minden idejüket az egyletnek szentelő ifjak munkája mennyire láthatatlan. A több hetes előkészületi teendők, a számtalan telefonálás, a győzködések, a könyörgés legtöbbször hiábavaló a visszautasítás miatt. De amikor mégsem így van, amikor sikerül, amikor várják őket, amikor szeretettel fogadják őket, akkor elmondhatatlan hála tölti be szívüket, és megerősíti őket abban, hogy talán a láthatatlanul végzett munka a legcsodálatosabb ebben az életben. Az egyleti munka pedig pont ilyen. Akinek van füle, hallja. Akinek szíve is van, érzi. Megéri, és talán most már tudja is, hogy a láthatatlan munkát mivel lehet legközelebb támogatni.

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár:

Bodor Piroska

telefonszám: 0740 634 723

e-mail: bodorp79@yahoo.com

Marosvásárhely:

Pavelka Attila

telefonszám: 0723 515 921

e-mail: pavelka_attila@yahoo.co.uk

Sepsiszentgyörgy:

Buzogány-Csoma Csilla

telefonszám: 0742 512 574

e-mail: csmx2000@yahoo.com

Székelyudvarhely:

Sipos Mónika Rebeka

telefonszám: 0757 345 367

e-mail: sz.rebi@yahoo.com

Ima kapcsolataink egészségéért		1.	Görög betű	Vatikáni, spanyol, osztrák autójelzés	▼	Rövid köszönés Fehér- vérűség	Halkan elalél!	Faedényben található!	Vulkánból kitérő izzó kőzet	▼	Amit a szél ..., azt a szél is viszi (szólás) Az egyik ószövetségi proféta
Ruth könyvből idézünk.		▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	A
Színét, fényét veszti, halványodik	5.	Ebbe az irányba	Alá A kft. német rövidítése	▼	Bibliai alak, Aron főpap fia	2.	▼	▼	Hegedű-tartozék	▼	▼
Csipős gyökerű zöldség	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Páratlan betyár!	▼	▼
▼	▼	▼	▼	▼	Mi, ti, ... Ricinus-olaj-adag!	▼	▼	▼	Festett kelme Elnémult lovak!	▼	▼
Nitrogén, rubídium vegyjele	▼	▼	▼	Bírói döntést hozott Karbonil-vegyület	▼	▼	▼	▼	Hárman a teológusok közül!	▼	▼
4.	D	▼	▼	▼	E	▼	▼	▼	LL	Középen állnak! Attila király népe	▼
Részleges holdfogyatkozás!	▼	▼	Idő teszi Arad megyei kisváros	▼	▼	▼	▼	▼	Marha-hússzelet! Felülről beér	▼	Dióbél! Övezet
Becézett Melinda Emlékszik valamire	▼	▼	▼	▼	Európa határait! Főként a végén!	▼	▼	▼	Női felsőruha Alábecsül	▼	3.
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Úrsétáló (Alekszej) Fémportéka	▼	▼
Műszaki (munka-) eszköz	▼	▼	▼	Tanítsd, oktasd A te szájnnyílásod	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Nád-szálak! , Gőz (angol)
A természetes számok halmaza	▼	Labda jelzője lehet Balszerencse	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Só (latin) Női név (ápr. 19.)	▼	▼
▼	▼	▼	▼	▼	Össze-zavart vad!	T	▼	▼	▼	▼	Római 50 , Lyukas gumi!
Mulatság (szleng) Üres kemence!	▼	▼	Kicsinyítő képző Sajnáltni kezd!	▼	Száz fele! Csapat tagjai!	▼	▼	▼	Előtag: millió Tej-cseppek!	▼	▼
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Egyféle zománc Delfinfej!	▼	▼
Körkörös mozdulattal beilleszt	M,	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	! Deci- (röv.) ;

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbizott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter fő-szerkesztő, Koppándi Júlia médiareferens.

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők világa), Ferencz Csaba-Levente (rejtvény), Nagy Norbert (Ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Szombatfalvi Etelka (Gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat).

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella.

Nyomtatás: Idea Nyomda, Kolozsvár.

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.

Telefon: (0)264 593 236. E-mail: kozlony@unitarius.org

A lapszám letölthető:

unitarius.org/document/unitarius-kozlony/

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat és fényképeket nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Támogatók: Romániai Magyar Demokrata Szövetség és
Communitas Alapítvány; Bethlen Gábor Alap.

Barangoló Isten országában

Kedves Gyerekek!

Örömmel üdvözöllek benneteket az év második hónapjában, amelynek témája az emberi kapcsolataink. Kapcsolataink sokfélék, én most a barátságot emelem ki számotokra. Vannak-e pajtásaitok, akikkel már sok-sok élményetek van, és izgatottan várjátok a találkozásokat? Őszinte szívvel remélem, hogy vannak, akikkel önfeledten együtt tudtok játszani, ötletelni akár az iskolában egy-egy megoldandó feladaton, de mindezek mellett van olyan barátotok is, akivel kölcsönösen megbíztok egymásban, és meg tudjátok osztani az örömtöket és a bánatokat egyaránt. A Bibliában van egy rész, ez számomra az egyik legkedvesebb, mert magában hordozza az igaz barátság meghatározását: „Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik.” (Péld 17,17) Ez a bibliai bölcsesség arról szól, hogy a nehézségben a szoros baráti kapcsolataink még jobban megerősödnek. Akkor, amikor bajban vagyunk, nehézséget élünk meg, két dolog szokott történni: kiderül, hogy kire számíthatunk, mind lélekben, mind fizikai jelenlétben, és az igazi barátainkkal még mélyebb lesz a kapcsolatunk. Az őszinte törődést érezni fogjuk, és bármilyen élethelyzetben a segítségünkre van.

Feladatok

1. Keressétek ki a szóhalmazból az alábbi bibliai személyek nevét!

- Jézus, Benjámín, Ádám, Noé, Mózes
- Éva, Mária, Debóra, Hágár, Sára

C	S	Á	R	A	U	R	T	O
O	E	T	E	V	D	O	I	Ű
L	Z	L	K	É	Z	R	E	F
E	Ó	Y	Q	P	O	I	J	A
F	M	M	Á	R	I	A	P	E
D	E	B	Ó	R	A	I	N	S
A	Ű	Ö	Á	Í	B	E	U	Y
Ú	T	G	N	E	Ö	Z	Z	T
Ű	Á	Q	O	O	É	J	Ó	I
H	R	F	É	J	S	Ó	K	E
G	D	T	R	É	S	R	Ű	C
Ó	Á	D	Á	M	U	E	T	E
B	V	C	V	Ű	L	Y	Á	N
Z	N	I	M	Á	J	N	E	B

2. Milyen tanítómeséket ismertek, amelyek a barátságról szólnak? Soroljátok fel őket! Egy állatokat nagyon kedveltet ábrázolhattok is!

3. Válasszátok ki egy nagyon kedves barátotokat, és az alábbi ábrákon karikázzátok be azokat, amelyek már valóra váltak vele együtt. Ami még nem, az remélhetőleg 2024-ben megvalósul! Hajrá!

A hit szárnyán a Kárpát-medencében

• A kolozsvári Vallásszabadság Házában mutatta be január 16-án a Székelyföldi Magyar Újságírók Egyesülete frissen megjelent negyedik könyvét, a *Kárpát-országi szolgálat* (szerk. Szekeres Attila és Sarány István, Illyefalva, 2023, műszaki szerkesztő: Szabó Kriszta, a borító a sepsiszentgyörgyi Steigerwald Tibor fotójának felhasználásával készült) című tartalmas interjúkötetet. A könyv a Kárpát-medence történelmi egyházainak magyar főpásztoraival, illetve néhány jeles egyházi személyiséggel készült interjúkat foglalja magában. A könyvet ismertető beszélgetésen részt vett a kötet szerkesztője, Szekeres Attila, felelős kiadója, Bedő Zoltán, illetve Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület egyházfője és Kovács István, a Magyar Unitárius Egyház főpásztora.

A kötet, amiként arra címéből is következtetni lehet, az országhatárok által szétszabdalt magyarság összetartozását mutatja fel az egyházak viszonylatában, ilyen minőségében pedig természetesen ökumenikus jellegű. A húsz interjú központi gondolata egyházaink nemzetmegtartó ereje, munkája, hiszen elvilágiasodott mindennapjainkban ez a feladat – a nyilvánvaló nehézségek ellenére, vagy éppen azért – jelentősen felértékelődött – fogalmazznak a szerkesztők az előszóban.

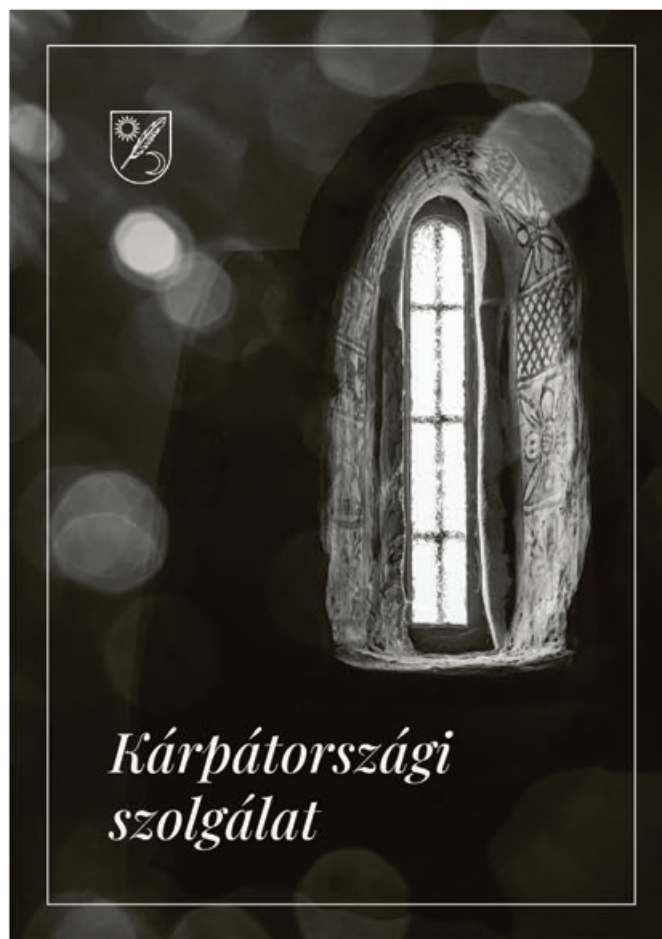
A közreadott beszélgetések résztvevői a Kárpát-medence történelmi egyházainak magyar főpásztorai Romániából (Erdély), Magyarországról, Szerbiából (Délvidék), Szlovákiából (Felvidék), Ukrajnából (Kárpátalja), de az óceánon túl, Ausztráliában tevékenykedő református lelkész is vall munkájáról. Erdély mindenik történelmi egyházának feje kifejti gondolatait hitről, megmaradásról, szolgálatról: közösséget, templomot, iskolát építettek, rászorulókat istápoltak, gyermekeket mentettek, nemzettudatot ápoltak, örökséget őriztek, hitet erősítettek. (Erdélyi egyházi személyiségeink közül Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus püspök, Berszán Lajos gyimesfelsőlaki plébános, Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes, Kató Béla református püspök, Kovács Gergely római katolikus érsek, Kovács István unitárius püspök, Zelenák József sepsiszentgyörgyi evangélikus lelkész tartozik az ismeretebb interjúalanyok közé.)

E földrajzilag nagy kiterjedésű területet átfogó könyv abban erősíti meg olvasóját, hogy a magyarság szétszabdaltságában is együvé tartozik, hiszen a közös nyelv, kultúra, történelem, a keresztény hit – még ha a magyar népesség más-más felekezetek követője

is – összeköt. Az összetartozás a kötet interjúinak közös üzenetéből is kiviláglik: a magyarság jövője a kereszténységben van, hiszen a megmaradáshoz nélkülözhetetlen a hit.

Kovács István püspök ezt így fogalmazza meg a kötetben: „Ahogy a hit Isten ajándéka, a nyelvünk, kultúránk, nemzeti identitásunk is Isten ajándéka. Ezt a hitet és ezt az ajándékot nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is megőrizni, benne élni, gyarapítani. Fontos kérdés, hogy a nemzet szeretete Istenben gyökerezik-e vagy egyfajta nemzeti egoizmusban. Ha Istenben gyökerezik, a nemzet szeretete emelkedetté, mindig hazafiassá válik. [...] aki szereti a népét, a hazáját, az nem tudja gyűlölni a mások hazaszeretét [...] fontos a lelki erő, amit a jó Isten ad nekünk ahhoz, hogy szolgálni tudjunk, de ezzel az erővel ténylegesen cselekedni kell, mert benne van a Szentírásban, hogy a hit a cselekedetek nélkül halott.”

(U. K.)

Erdő Imola lelkész (Brassó), **Jakab Emese** lelkész (Jobbágyfalva-Nyárádszereda), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kálnoki Kis Tamás** ny. levéltáros (Budapest), **Kovács István** püspök (Kolozsvár), **Simó Melinda** iskolapszichológus (Székelyudvarhely), **Tillinger Anna**, a Gondviselés Segélyszervezet önkéntes munkatársa (Vargyas), **Vagyas Attila** lelkész (Alsóajra)